เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ (ไม่เสียค่าใช้จ่าย)

โครงการสัมมนา เสริมความคิด ติดปีกวิชาชีพ กับคณะพาณิชย์ฯ ธรรมศาสตร์

โดยการสนับสนุนจากมูลนิธิบุญชู โรจนเสถียร, บริษัท ดีลอยท์ ทู้ช โธมัทสุ ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด,
บริษัทสำนักงาน อี วาย จำกัด, บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด
และ บริษัท ไพร้ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอเอส จำกัด

เรื่อง แนวทางการจัดการความเสี่ยงจากการทุจริต

วันจันทร์ที่ 10 กันยายน 2561

เวลา 13.15 – 16.30 น.

ณ ห้องประชุมบุญประกอบ หุตะสิงห์ อาคารอเนกประสงค์ 1 ชั้น 3

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

วิทยากร :

คุณศิวะรักษ์ พินิจารมณ์

ประธานกรรมการตรวจสอบ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทุจริต (Fraud)

แนวทางการบริหารความเสี่ยง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

COSO

Committee of Sponsoring
Organizations of the
Treadway Commission

บทนำ

ในปี 1992 COSO แนะนำกรอบโครงสร้างการที่เป็นภาพรวมของการควบคุมภายใน อันเป็นโครงสร้างเดิมที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั่วโลก เนื่องจากเป็นโครงสร้างที่สามารถใช้ออกแบบ สร้าง นำมาปฏิบัติและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายใน

COSO ได้ปรับปรุงกรอบโครงสร้างเดิมใหม่ในปี 2013 โดยเพิ่ม 17 หลักการที่ขยายออกมาจาก 5 องค์ประกอบ และช่วยให้ผู้ใช้สามารถออกแบบและสร้างระบบควบคุมภายใน ตลอดจนให้เข้าใจประสิทธิผลของการควบคุมภายในได้อย่างชัดเจนมากขึ้น COSO ให้ความชัดเจนว่า ระบบควบคุมภายในจะมีประสิทธิผลได้ต่อเมื่อ หลักการทั้ง 17 หลักการมีอยู่จริง นำมาใช้ในทางปฏิบัติและมีการเชื่อมต่อซึ่งกันและกัน

หลักการที่ 8 ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งขององค์ประกอบการประเมินความเสี่ยงระบุว่า:

องค์กรต้องพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดการทุจริตในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์

เอกสาร "แนวทางการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต" ฉบับนี้ นอกจากมีเจตนาที่จะสนับสนุนและทำให้สอดคล้องกับกรอบโครงสร้างของปี 2013 แล้ว ยังสามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ขององค์กรในการนำเสนอหลักการใหม่เกี่ยวกับประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตด้วย

สำหรับองค์กรที่ต้องการจัดตั้งการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตให้ครอบคลุมทั้งองค์กร แนวทางนี้อาจใช้มากกว่าการเป็นเพียงข้อมูลที่จำเป็นในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพราะแนวทางยังแนะนำการจัดตั้งโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตในระดับองค์กรที่รวมถึง:

- การจัดตั้งนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต
- การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต
- การออกแบบและสร้างกิจกรรมการควบคุมทั้งในเชิงป้องกันและปราบปราม
- การดำเนินการสอบสวน
- การติดตามและประเมินผลโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตทั่วทั้งองค์กร

แนวทางนี้ออกแบบมาให้มีส่วนคล้ายกับผู้ที่เคยใช้กรอบโครงสร้างของ COSO ที่ประกอบด้วยหลักการและจุดเน้น หลักการทั้ง 5 ของแนวทางนี้สามารถเชื่อมต่อกับ 5 องค์ประกอบและ 17 หลักการของ COSO

แนวทางนี้สืบทอดและ Update จากเอกสาร (Publication) ที่สถาบันผู้สอบบัญชีของสหรัฐฯ (AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (IIA) และสถาบันผู้สืบสวนสอบส่วนการทุจริตสากล (ACFE) เป็น Sponsor จัดทำในชื่อของ การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทุจริตของธุรกิจเชิงปฏิบัติ (Managing Business Risk of Fraud: A Practical Guide) เมื่อปี 2008 ซึ่งคล้ายกับโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตทั้งองค์กรที่เพิ่งกล่าวถึง แนวทางนี้รวมถึงตัวอย่างองค์ประกอบของโปรแกรมหลักและทรัพยากรที่องค์กรสามารถใช้พัฒนาโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ รวมทั้งการอ้างอิงถึงแนวทางอื่นๆที่อาจใช้สำหรับโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ หรือสำหรับภาคราชการและแม้กระทั่งองค์กรไม่แสวงหากำไร ทั้งนี้ องค์กรแต่ละแห่งควรประเมินดูว่า การบริหารความเสี่ยงแบบไหนที่เหมาะสมกับขนาดและสภาวะแวดล้อมขององค์กรด้วย

แนวทางดังกล่าวยังประกอบด้วยข้อมูลที่มีมูลค่าสำหรับผู้ใช้ซึ่งกำลังสร้างกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ตัวอย่างเช่น การเสนอแนะบทบาทและความรับผิดชอบของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต การพิจารณาใช้การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตในองค์กรขนาดเล็ก การนำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytic) มาใช้ในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต และการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตสำหรับสภาพแวดล้อมแบบภาคราชการ

ความสัมพันธ์ระหว่าง 5 องค์ประกอบและ 17 หลักการของกรอบโครงสร้างการควบคุมภายในของ COSO กับ 5 หลักการของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

COSO ได้ปรับปรุงกรอบโครงสร้างการควบคุมภายของปี 1992 ในปี 2013 โดยเพิ่ม 17 หลักการที่ขยายความ 5 องค์ประกอบที่มีอยู่เดิม ซึ่งแนวทางของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตที่ COSO แนะนำในปี 2016 ก็มีโครงสร้างแบบเดียวกันโดยมีองค์ประกอบ และหลักการที่เชื่อมต่อกับ 17 หลักการของ COSO 2013 ดังจะเห็นได้จากตารางที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหลักการที่กล่าวถึงดังต่อไปนี้

องค์ประกอบและหลักการของกรอบโครงสร้าง COSO		หลักการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต
สภาพแวดล้อมในการควบคุม	1. องค์กรแสดงออกถึงความมุ่งมุ่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม 2. คณะกรรมการบริษัทแสดงออกถึงความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและกำกับดูแลการพัฒนาและพิจารณา ผลการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมภายใน 3. ฝ่ายบริหารเป็นผู้จัดให้มีโครงสร้าง สายการรายงาน และอำนาจสั่งการ ตลอดจนความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริษัท 4. องค์กรแสดงออกถึงความมุ่งมั่นที่จะจูงใจ พัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบุคลากรซึ่งมีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร 5 องค์กรกำหนดให้บุคลากรรับผิดชอบต่อผลของการควบคุมภายในที่ใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์	1. องค์กรจัดตั้งและสื่อสารโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงซึ่งแสดงออกถึงความคาดหวังของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูงที่ความมุ่งมั่นในคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรมระดับสูงในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต
การประเมินความเสี่ยง	6. องค์กรระบุวัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนเพียงพอที่สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ 7. การระบุความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ครอบคลุมทั้งองค์กรและสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ว่าควรจะบริหารความเสี่ยงอย่างไร 8. องค์กรพิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริตในการประเมินความเสี่ยงเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้วย 9. องค์กรระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่อระบบควบคุมภายใน	2. องค์กรทำการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างทั่วถึงเพื่อระบุชนิดของการทุจริต รวมทั้งความเสี่ยงที่การทุจริตชนิดนั้นจะเกิดขึ้นโดยพิจารณาโอกาสและผลกระทบตลอดจนประเมินกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่และดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดความเสี่ยงที่เหลืออยู่
กิจกรรมการควบคุม	10. องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ 11. องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ 12. องค์กรนำกิจกรรมการควบคุมไปใช้ผ่านนโยบายต่างๆเพื่อกำหนดสิ่งที่คาดหวังและจัดให้มีระเบียบปฏิบัติเพื่อทำให้นโยบายเกิดผลในเชิงปฏิบัติ	3. องค์กรเลือก พัฒนา และนำกิจกรรมการควบคุมไปใช้ในการป้องกันและการตรวจจับการทุจริต เพื่อลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ทุจริตที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ถูกตรวจพบได้อย่างทันเวลา
การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ	13. องค์กรจัดหาหรือสร้างข้อมูลและใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพมาสนับสนุนการทำงานขององค์ประกอบต่างๆของการควบคุมภายใน 14. องค์กรทำการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กรที่รวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบของการควบคุมภายในที่จำเป็นในการสนับสนุนองค์ประกอบต่างๆของการควบคุมภายใน 15. องค์กรทำการสื่อสารข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสียนอกองค์กรเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อการทำงานขององค์ประกอบต่างๆของการควบคุมภายใน	4. องค์กรจัดให้มีกระบวนการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดการทุจริต รวมทั้งประสานงานให้เกิดความร่วมมือในเรื่องการสอบสวนและการแก้ไขเพื่อให้มีการรายงานการทุจริตที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมและทันเวลา
กิจกรรมการตรวจติดตาม	16. องค์กรเลือก พัฒนาและปฏิบัติด้านการประเมินผลเป็นประจำหรือเป็นระยะเพื่อให้มั่นใจว่า การควบคุมภายในมีอยู่และเกิดผลในเชิงปฏิบัติหรือไม่ 17. องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อผู้ที่รับผิดชอบในการแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทตามความเหมาะสม	องค์กรเลือก พัฒนาและปฏิบัติด้านการประเมินเป็นประจำเพื่อให้มั่นใจว่า หลักการทั้ง 5 ของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตมีอยู่และเกิดผลในเชิงปฏิบัติตลอดจนมีการสื่อสารข้อบกพร่องอย่างทันเวลาต่อผู้ที่รับผิดชอบในการแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทด้วย

Comptroller General ของสหรัฐฯได้กำหนดให้รัฐบาลสหรัฐฯนำกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 ที่ประกอบด้วย 17 หลักการมาใช้เป็นมาตรฐานการควบคุมภายใน Federal Managers' Financial Integrity Act of 1982 จึงกำหนดให้หน่วยงานระดับประเทศปฏิบัติตามมาตรฐานของ Comptroller สำนักงานบัญชีกลางยังกำหนดให้หน่วยงานรัฐใช้กรอบโครงสร้างของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเป็นเครื่องมือพัฒนาโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตภาครัฐด้วย (gao.gov/assets/680/671664.pdf.)

ส่วนที่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างหลักการทั้งสองชุดนี้ คือ หลักการที่ 8 ของ COSO 2013 (องค์กรพิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากการประเมินความเสี่ยงที่องค์กรจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์) กับหลักการที่ 2 ของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต (องค์กรทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อระบุชนิดของการทุจริตและความเสี่ยงของการทุจริตชนิดนั้นโดยประเมินโอกาสและผลกระทบที่มีสาระสำคัญ รวมทั้งประเมินกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่เพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่) กรอบโครงสร้างของ COSO 2013 และหลักการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตยังสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยเห็นได้จากความสัมพันธ์ที่ได้แสดงไปแล้วในตารางข้างต้น

บทสรุปขององค์ประกอบและหลักการของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

การกำกับดูแลด้านความเสี่ยงของการทุจริต (Fraud Risk Governance Component)

การกำกับดูแลด้านความเสี่ยงของการทุจริตเป็นองค์ประกอบที่เชื่อมต่อกับการกำกับดูแลขององค์กรและสภาพแวดล้อมในการควบคุมภายใน การกำกับดูแลขององค์กรแสดงลักษณะที่คณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหารได้ปฏิบัติภารกิจในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดี การรายงานและการแสดงออกถึงความรับผิดชอบทางด้านกฎหมายต่อผู้มีส่วนได้เสีย ส่วนสภาพแวดล้อมในการควบคุมภายในช่วยสร้างวินัยที่สนับสนุนการประเมินความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

Principle

องค์กรจัดตั้งและสื่อสารโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตซึ่งแสดงออกถึงความคาดหวังและความมุ่งมั่นของคณะกรรมการบริษัท และผู้บริหารระดับสูงในเรื่องคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรมในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Assessment Component)

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตเป็นกระบวนการที่เคลื่อนไหวและต่อเนื่องในการระบุและประเมิน

ความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กร การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตนี้ทำให้เห็นความเสี่ยงของการตกแต่งรายงานทางการเงิน หรือที่ไม่ใช่รายงานทางการเงิน การนำทรัพย์สินไปใช้อย่างไม่เหมาะสม และการกระทำผิดกฎหมาย (รวมทั้งคอร์รัปชัน) แนวทางนี้สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องตามความจำเป็น ตามความซับซ้อน และตามลักษณะที่กำหนดเป็นเป้าหมายขององค์กร การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตไม่เพียงเชื่อมต่อกับองค์ประกอบของกรอบโครงสร้าง COSO ในเรื่องการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน แต่ยังเชื่อมต่อโดยเฉพาะกับหลักการที่ 8 ของกรอบโครงสร้าง COSO 2013 ด้วย

Principle 2

องค์กรทำการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตเพื่อระบุชนิดของการทุจริต รวมทั้งความเสี่ยงที่การทุจริตชนิดนั้นจะเกิดขึ้น โดยพิจารณาโอกาสและผลกระทบ ตลอดจนประเมินกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบันและดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่

กิจกรรมการควบคุมการทุจริต (Fraud Control Activity Component)

กิจกรรมการควบคุมการทุจริตเป็นการกระทำที่จัดตั้งขึ้นโดยผ่านนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่ช่วยให้มั่นใจว่า แนวทางของฝ่ายบริหารในการลดความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดขึ้นในเชิงปฏิบัติ กิจกรรมการควบคุมการทุจริตเป็นระเบียบปฏิบัติหรือกระบวนการที่มีเจตนาเฉพาะเพื่อป้องกันการเกิดขึ้นของการทุจริต หรือตรวจจับได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดการทุจริตขึ้น

กิจกรรมการควบคุมการทุจริตโดยทั่วไปอาจมองได้ว่าเป็นทั้งส่วนที่ใช้ป้องกัน (ออกแบบเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ทุจริตหรือรายการที่จะนำไปสู่การทุจริต) หรือส่วนที่ใช้ตรวจจับ (ออกแบบเพื่อให้สามารถค้นพบเหตุการณ์หรือรายการทุจริตหลังผ่านกระบวนการขั้นต้นที่นำไปสู่การทุจริต) การเลือก พัฒนา นำมาใช้ และตรวจติดตามกิจกรรมการควบคุมเพื่อการป้องกันและตรวจจับการทุจริตเป็นส่วนสำคัญของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต กิจกรรมการควบคุมการทุจริตเป็นเอกสารที่กำหนดวิธีปฏิบัติและผู้รับผิดชอบในการระบุความเสี่ยงและชนิดของการทุจริต กิจกรรมการควบคุมการทุจริตจึงเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตของการควบคุมภายใน

Principle 3

องค์กรเลือก พัฒนา และนำกิจกรรมการควบคุมมาใช้เกี่ยวกับการป้องกันและการตรวจจับ เพื่อลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ทุจริตที่อาจเกิดขึ้นหรือไม่ถูกตรวจพบได้อย่างทันเวลา

การสอบสวนการทุจริตและการแก้ไขปรับปรุง (Fraud Investigation and Corrective Action Component)

กิจกรรมการควบคุมปรกติไม่สามารถให้ความมั่นใจในเรื่องการทุจริตได้อย่างเต็มที่ ผลคือ คณะกรรมการฯ หรือผู้มีบทบาทในการกำกับดูแลควรพิจารณาเพิ่มความมั่นใจโดยการพัฒนาและนำมาใช้ซึ่งระบบที่มีการสอบทานอย่างเป็นความลับ มีความความรวดเร็ว บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีการสอบสวนเพื่อหาข้อสรุปเมื่อมีการละเมิดหรือการกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำผิดหรือการทุจริต ประโยชน์ที่ได้จากการสอบสวนยังช่วยให้องค์กรสามารปรับปรุงเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียกทรัพย์สินที่เสียไปคืนมา ลดความเสี่ยงในด้านพิธีการทางกฎหมายหรือชื่อเสียงเสียหายโดยการจัดตั้งและจัดเตรียมแผนอย่างระมัดระวัง

Principle 4

องค์กรจัดตั้งและสื่อสารโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อแสดงความคาดหวังของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูงถึงความมุ่งมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรมในการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

กิจกรรมตรวจติดตามการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต (Fraud Risk Management Monitoring Activities Component)

หลักการที่ 5 ของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเกี่ยวกับการตรวจติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตทั่วทั้งองค์กร กิจกรรมตรวจติดตามการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตถูกใช้เพื่อให้มั่นใจว่า หลักการแต่ละหลักการของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตมีอยู่และเกิดผลในเชิงปฏิบัติตามที่ได้ออกแบบมาและยังสามารถระบุการเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดความจำเป็นได้อย่างทันท่วงที

องค์กรใช้การประเมินผลแบบเป็นประจำและแบบเป็นระยะ หรือผสมผสานกันทั้งสอบแบบสำหรับกิจกรรมตรวจติดตามการทุจริตเช่นเดียวกันกับกิจกรรมตรวจติดตามของ COSO 2013 การประเมินโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตแบบเป็นประจำจะกระทำภายใต้กระบวนการดำเนินงานทางธุรกิจในระดับ

ต่างๆ ทำให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย ในเชิงเปรียบเทียบ การประเมินแบบเป็นระยะ ขอบเขตและระยะเวลาขึ้นกับปัจจัยต่างๆรวมทั้งผลที่เกิดจากการประเมินแบบเป็นประจำด้วย

Principle 5

องค์กรเลือก พัฒนาและจัดให้มีการประเมินเป็นประจำเพื่อให้มั่นใจว่าหลักการทั้ง 5 ของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตมีอยู่และเกิดผลในเชิงปฏิบัติ มีการสื่อสารข้อบกพร่องอย่างทันเวลาต่อผู้ที่รับผิดชอบในการแก้ไขปรับปรุง รวมทั้ง ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทด้วย

การบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตที่มีประสิทธิผล (Effective Fraud Risk Management)

กรอบโครงสร้างCOSO 2013 ทำให้เกิดความชัดเจนว่า ระบบควบคุมภายในจะมีประสิทธิผลต่อเมื่อแต่ละหลักการของ 17 หลักการมีอยู่ เกิดผลในเชิงปฏิบัติและทำงานในลักษณะที่เชื่อมต่อกัน

หลักการที่ 8, ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบ
ของการบริหารความเสี่ยงระบุว่า:
องค์กรพิจารณาโอกาส
ที่จะเกิดการทุจริตจากการประเมินความเสี่ยง
ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

แนวทางนี้เจตนาที่จะสนับสนุนและทำให้สอดคล้องกับกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 และยังสามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practices) สำหรับองค์กรที่ต้องการให้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต

ข้อแนะนำสำหรับการใช้แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต

แนวทางนี้ถูกออกแบบเพื่อใช้ได้กับทุกองค์กรโดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นภาคราชการ ภาคเอกชน รัฐบาล สถาบันการศึกษา องค์กรไม่แสวงหากำไร หรือขนาดขององค์กร หรืออุตสาหกรรมใดๆ ทุกองค์กรที่นำหลักการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริตไปใช้สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาวะขององค์กรได้ โดยเฉพาะองค์กรขนาดเล็กที่เจ้าของเป็นผู้บริหารโดยไม่มีคณะกรรมการบริษัท หรือ รัฐบาลที่โครงสร้างการกำกับดูแล

แตกต่างออกไป เนื่องจากมีบุคลากรที่มาจากการเลือกตั้ง หรือ มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากนักการเมืองอยู่ในสาขาต่างๆของรัฐบาลก็สามารถปรับแนวทางนี้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้เช่นกัน

เทอมที่ใช้อธิบายในเอกสารฉบับนี้เป็นเทอมทั่วไปแต่ปรับให้เหมาะกับการนำไปใช้ในองค์กร ตัวอย่างเช่น เทอมที่ใช้สำหรับ "คณะกรรมการ" หรือ "คณะกรรมการผู้กำกับดูแล" หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลการบริหารจัดการในภาพรวมและกำกับดูแลองค์กรโดยไม่จำกัดว่าแต่ละองค์กรจะเรียกตำแหน่งนี้ว่าอะไร

ผู้เสนอแนวทางนี้แนะนำว่า องค์กรที่กำลังนำกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 มาใช้ในทางปฏิบัติ ควรแยกแนวทางนี้ออกมา โดยเฉพาะการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตเพื่อให้สอดคล้องหรือให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการหรือโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต การทำเช่นนี้จะช่วยให้โปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตครอบคลุมไม่เพียงแค่การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตแต่ยังครอบคลุมไปถึงการกำกับดูแลด้านการทุจริต การออกแบบและนำมาใช้ซึ่งกิจกรรมการควบคุม การสอบสวนและแก้ไขปรับปรุง ตลอดจนการประเมินการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและการตรวจติดตามด้วย ผลที่เกิดจะช่วยสนับสนุนและยังสอดคล้องกับกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 ในภาพรวมด้วย

การใช้วิธีข้างต้นอย่างจริงจังทำให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องของกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตดังนี้

รูปที่ 1. กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องนี้เน้นแนวคิดที่แตกต่างระหว่างความอ่อนแอของการควบคุมภายในที่เกิดจาก**ความผิดพลาด** (Error) และความอ่อนแอที่เกิดจาก**การทุจริต** (Fraud) จุดที่แตกต่างกันกันจะอยู่ที่ **เจตนา** (Intent) ดังนั้น องค์กรที่เพียงเพิ่มการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตเข้าไปกับการประเมินการควบคุมภายในที่มีอยู่อาจไม่ครอบคลุมถึงการสอบทานและการระบุความเป็นไปได้ของการกระทำที่เจตนาในเรื่องต่อไปนี้

- การตกแต่งข้อมูลทางการเงิน
- การตกแต่งข้อมูลที่ไม่ใช่ของมูลทางการเงิน
- การใช้ทรัพย์สินอย่างไม่เหมาะสม
- การกระทำผิดกฎหมายหรือการคอร์รัปชั่น

การนำมาใช้และการเน้นซึ่งการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตที่แยกออกมาสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตช่วยให้มั่นใจได้มากขึ้นถึงการประเมินที่เน้นการกระทำที่เกิดจากเจตนาโดยเฉพาะ

กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องนี้ นอกจากจะให้ผลในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตอย่างจริงจังและทั่วถึงแล้ว ยังช่วยเพิ่มโครงสร้างที่จำเป็นสำหรับการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมด้วย ถ้าองค์กรใช้วิธีการที่มากกว่าเพียงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต ก็สามารถผสมผสานผลที่ได้กับกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 ทำให้กลไกในการป้องกันและตรวจพบการทุจริตมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้นำแนวทางนี้ไปใช้ (Use by Interested Parties)

คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการฯที่ปฏิบัติหน้าอย่างดีและอย่างเหมาะสมจะหารือกับผู้บริหารระดับสูงในเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กรและกำกับดูแลตามความจำเป็น ผู้บริหารระดับสูงมีความรับผิดชอบในการออกแบบและนำมาใช้ซึ่งโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต รวมทั้งการแสดงความมุ่งมั่นในการสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมทั่วทั้งองค์กร คณะกรรมการฯจัดตั้งนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่อธิบายว่าคณะกรรมการฯทำการกำกับดูแลอย่างไร รวมทั้งความคาดหวังของคณะกรรมการฯในเรื่องคุณค่าของความซื่อตรง จริยธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อผลการนำโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตมาใช้ในเชิงปฏิบัติด้วย ผู้บริหารระดับสูงต้องรายงานคณะกรรมการฯถึงความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่จาก

ผลการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตเช่นเดียวกับการทุจริตที่เกิดขึ้นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดขึ้น คณะกรรมการฯจะซักถามฝ่ายบริหารอย่างเข้มข้นถ้ามีความจำเป็น โดยการหาข้อมูลจากผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชี ผู้ประเมินจากภายนอก ที่ปรึกษาทางกฎหมาย และใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลเหล่านี้ในการสอบสวนประเด็นที่เกิดขึ้น

ผู้บริหารระดับสูง

ผู้บริหารระดับสูงประเมินโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเปรียบเทียบกันแนวทางการบริหารความเสี่ยงโดยเน้นว่า องค์กรนำหลักการทั้ง 5 ของแนวทางนี้มาใช้สนับสนุนโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงอย่างไร ยิ่งไปกว่านั้น ยังประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์กรเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามหลักการที่ 8 ตามกรอบโครงสร้างของ COSO 2013 ด้วย

ฝ่ายบริหารและบุคลากร

ฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่นๆร่วมกันพิจารณาว่า การปฏิบัติตามความรับผิดชอบในแนวทางนี้ รวมทั้งการหารือกับผู้บริหารระดับสูงเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการควบคุมการทุจริตได้ดำเนินการไปอย่างไร ยิ่งกว่านั้นควรพิจารณาด้วยว่า การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบันมีผลกระทบต่อหลักการที่อยู่ภายในองค์ประกอบทั้ง 5 ของการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเช่นเดียวกับหลักการที่ 8 ในกรอบโครงสร้าง COSO 2013 อย่างไร

ผู้ตรวจสอบภายใน

ผู้ตรวจสอบภายในสอบทานแผนการตรวจสอบเพื่อดูว่าแผนนั้นถูกวางอยู่บนพื้นฐานของโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและมีการเชื่อมต่อกับแนวทางข้างต้นอย่างไร ผู้ตรวจสอบภายในจะสอบทานแนวทางนี้และพิจารณาผลกระทบที่เป็นไปได้จากการเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตที่อาจมีผลต่อแผนการตรวจสอบ การประเมินผล การรายงานการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตและระบบควบคุมภายในขององค์กร

ผู้สอบบัญชี

ในหลายสถานการณ์ ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบหรือสอบทานประสิทธิผลของการควบคุมภายในเกี่ยวกับรายงานทางการเงินให้กับลูกค้านอกเหนือจากการให้บริการสอบบัญชีตามปกติ กรอบโครงสร้างของ COSO 2013 เสนอแนะหลักการที่ 8: องค์กรได้พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริตในการประเมินความเสี่ยงเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้สอบบัญชีจึงสามารถประเมินหลักการข้างต้นที่องค์กรนำมาปฏิบัติโดยใช้แนวทางนี้เช่นกัน

ผู้ที่มีวิชาชีพเกี่ยวกับองค์กร

ผู้ที่มีวิชาชีพเกี่ยวกับองค์กรอื่นๆที่เสนอให้นำแนวทางเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านการทุจริตมาใช้ในการปฏิบัติงาน การรายงานและการปฏิบัติตามมาตรฐานต่างๆอาจใช้แนวทางนี้ในเชิงเปรียบเทียบ การพิจารณาหาความแตกต่างและทำให้เกิดความสอดคล้องของแนวทางที่ไปในทำนองเดียวกันจะทำให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์

สถาบันการศึกษา

แนวความคิดและเทอมต่างๆอาจนำไปใช้ได้ในหลักสูตรทั่วไปที่ใช้สอนในมหาวิทยาลัย โดยสมมุติฐานที่ว่าแนวทางนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง